

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

«Factory girls»

του Φρανκ ΜακΓκίνες από την ΕΘΑΛ

Μετάφραση: Κάτια Λαμάρη-Σχίζα. Σκηνοθεσία: Μηνάς Τίγκιλης. Σκηνικά: Γιώργος Παπαδόπουλος. Κοστούμια: Ρένα Περδίκη. Χορογραφία: Ναδίν Λοϊζίδου.

Φωτισμοί: Γιώργος Κουκουμάς. Μουσική επιμέλεια: Μάριος Παπαδόπουλος.

Βοηθός σκηνοθέτη: Σαλώμη Αροδίτου.

ΤΟ ΙΡΛΑΝΔΕΖΙΚΟ θέατρο έχει κερδίσει το σεβασμό των επαγγελματιών του θεάτρου και του θεατρόφιλου κοινού. Γι' αυτό φρόντισαν ο Σάμουελ Μπέκετ και ο Σον Ο'Κέιζι, ο Χιου Λέοναρντ και ο Μπράιαν Φρίελ. Στις σκηνές όλων των χωρών των τελευταίων πενήντα χρόνων ιρλανδέζικο έργο σημαίνει «καλό πράγμα», σημαίνει εγγύηση ποιοτικού και ποιητικού κειμένου, γερής δομής, γνήσιας αγάπης προς τις εθνικές ρίζες, σοβαρής πραγμάτευσης με θέματα όπως μνήμη, χρέος, πόνος, και άλλα σημαντικά. Το «Ντα» του Χιου Λέοναρντ και το «Χορεύοντας στη Λουνάσα» του Φρίελ έχουν αφήσει καλές αναμνήσεις στο κυπριακό κοινό.

Ο σκηνοθέτης Μηνάς Τίγκιλης «ήθελε πολύ καιρό να ανεβάσει ένα έργο από την Ιρλανδία», όπως ομολογεί ο ίδιος στο πρόγραμμα της νέας παραγωγής της ΕΘΑΛ. Ένα έργο από την Ιρλανδία... Αρκετά ασυνήθιστο μου φαίνεται, δεν έχω ακούσει σκηνοθέτες να λένε πως θα 'θελαν ν' ανεβάσουν κάτι ισπανικό ή ρωσικό ή αρχαιοελληνικό. Ισπανικό είναι και Λόπε ντε Βέγκα και Λόρκα, ρωσικό και Τσέχοφ και Μαγιακόφσκι... Στο παρακάτω κείμενο του ίδιου σκηνοθετικού σημειώματος ο Τίγκιλης ζηγίζει και απορρίπτει διάφορους Ιρλανδούς θεατρικούς συγγραφείς και καταλήγει στο έργο του Φρανκ ΜακΓκίνες «Factory girls». Το έργο μεταφράστηκε από την Κάτια Λαμάρη-Σχίζα ειδικά για τη σύμπραξη ΕΘΑΛ-Ριάλτο ως πρώτο έργο της 15ης χρονιάς του λεμεσιανού θεάτρου. Όλα αυτά τα αναφέρω για να υπογραμμίσω ότι ο θίασος με επικεφαλής το σκηνοθέτη του πήγαινε για επιτυχία πιστεύοντας στην ορθότητα της επιλογής του έργου που είναι το ήμισυ του παντός.

Όμως μετά από τα πρώτα δέκα λεπτά της παράστασης άρχισα να υποψιάζομαι πως οι δημιουργοί της παράστασης έκαναν λάθος επένδυση. Επένδυσαν δυνάμεις και ελπίδες σ' ένα ιρλανδέζικο μαν, αλλά όχι πολύ καλό έργο. (Εννοείται, όπως πάντα, ότι η κάθε φράση των κειμένων μου προλογίζεται μ' ένα «κατά τη γνώμη μου»).

Οι πέντε «Factory girls», καθισμένες στον ίδιο πάγκο μέρες, βδομάδες, χρόνια, ράβουν πουκάμισα σ' ένα εργοστάσιο. Πέντε διαφορετικές ιστορίες, πέντε τύποι. Το κακό είναι που η αυτοπαρουσίαση των πέντε κρατάει όλη την πρώτη πράξη. Οι χαρακτηριστικές ατάκες όλο ζωγραφίζουν την ιδιαιτερότητα της κάθε μιας, αλλά δεν προωθούν την «υπόθεση», ούτε και φτιά-

χνουν ξεκάθαρο σχέδιο των σχέσεων μεταξύ των ηρωίδων. Τα θέματα της οικονομικής κρίσης, του κινδύνου της απόλυσης, της εκμετάλλευσης από τη διεύθυνση είναι ειπωμένα πολύ κυριολεκτικά και πεζά, εξάλλου οι ανδρικοί ρόλοι του διευθυντή και του συνδικαλιστή είναι τόσο ελλιπείς που στέκουν εμπόδιο στο να υπάρξει μια πραγματική σύγκρουση στο έργο. Ο Λώρης Λοϊζίδης και ο Αντώνης Λαπιθιώτης δε μπόρεσαν να φτιάξουν χαρακτηριστές από το κείμενο των ρόλων τους. Αναρωτιέμαι πόση ευθύνη φέρει γι' αυτό ο σκηνοθέτης. Μάλλον, αρκετά μεγάλη, αν κρίνουμε από τους γυναικείους ρόλους, επειδή και εκεί δεν υπήρχε το βασικό ζητούμενο – τα ανθρώπινα πορτρέτα. Το ότι η Έλεν της Ζωής Κυπριανού είναι μια ηλικιωμένη χαροκαμένη μάνα με αποθέματα ψυχικής δύναμης έβγαине απ' αυτά που ακούγαμε χωρίς να το βλέπουμε. Στο δεύτερο μέρος σε μια πράξη ομαδικής αντίστασης οι πέντε γυναίκες κάνουν κατάληψη του γραφείου του διευθυντή και οχυρώνονται μέσα για μέρες. Ο αναγκαστικός εγκλεισμός είναι γνωστό και συνήθως αποτελεσματικό λογοτεχνικό και θεατρικό κόλπο για να βγουν στην επιφάνεια σημαντικές συγκρούσεις και κρυφές πλευρές των χαρακτήρων. Ο ΜακΓκίνες όμως (και μαζί του η παράσταση) δεν βαδίζει προς κανένα ξεκαθάρισμα, αλλά κάνει αντιφατικές κινήσεις επί τόπου σ' ό,τι αφορά στην ψυχολογία των προσώπων του έργου. Ο Τίγκιλης χωρίς να προσέχει τις αντιφάσεις και τις επαναλήψεις του κειμένου ωθεί τις ηθοποιούς του σε υπερβολικές ψυχικές κορυφώσεις, έτσι η Χάρις Πισσοσυρίου, η Κατερίνα Καζαντζή και η Χριστιάνα Αρτεμίου παίζουν με πάθος και ένταση, αλλά χωρίς αποτέλεσμα, χωρίς να δημιουργούν ψυχολογικά αληθινές μορφές. Μόνο η Πατρίτσια Πεττεμερίδου λόγω πείρας και αναμφίβολου επαγγελματισμού δημιούργησε ένα πορτρέτο, είναι και ο ρόλος της πιο καλογραμμένος από τους υπόλοιπους.

Το φινάλε δίνεται από το σκηνοθέτη μ' ένα ιδεολογικό φόρτε και μ' ένα μετωπικό στήσιμο σαν να λέγονται μεγάλες αλήθειες. Προσωπικά δεν τις άκουσα.

Για πολλά πράγματα στην παράσταση δεν βρήκα εξηγήσεις. Παραδείγματος χάριν, προς τι η κλίση της σκηνικής κατασκευής του Γιώργου Παπαδόπουλου; Το λεπτομερές στημένο εργοστάσιο που καμίων έχει στη μέση έναν επικλινή τοίχο. Διαβάζεται σαν ένα συμβολικό ένθετο σ' ένα κυριολεκτικό εικαστικό περιβάλλον. ●